

Civilizácia zo skúmavky

Autor: Dorota Hudecová, Klaudia Lászlóová

Streda, 21. november 2007

Takmer pre 60-tisíc párov na Slovensku je splodenie dieťaťa skoro neriešiteľným problémom. Neplodnosť napriek predsudkom nie je výlučne ženská záležitosť. Ťažkosti sa týkajú oboch partnerov. Komplikácie sa totiž vyskytujú približne rovnako aj na strane mužov. Veda ponúka pomoc: umelé oplodnenie.

Splodiť dieťa je zdanlivo jednoduché. Spermia oplodní vajíčko a z neho sa vyvinie nový život. Ak však v tomto procese niečo nefunguje, k slovu sa dostávajú metódy umelého oplodnenia.

Neplodnosť, respektíve znížená plodnosť je civilizačný jav. Muži aj ženy si chcú najskôr užiť, budovať kariéru a keď sa v neskoršom veku rozhodnú mať deti, zvyčajne to už nejde bez problémov. O šancu plodiť deti prirodzeným spôsobom nás oberá aj zhoršujúce sa životné prostredie, stres a nekvalitná strava.

V Európe sme na chvoste

Vo viacerých členských krajinách Európskej únie sa asistovaná reprodukcia podporuje oveľa intenzívnejšie ako u nás. V Európe sa vďaka nej ročne narodí 235-tisíc detí. Do roku 2015 by to aj podľa odhadu odborníkov zo Slovenskej gynekologickej a pôrodnickej spoločnosti malo byť dvojnásobne viac.

Najviac dnes podporujú asistovanú reprodukciu v Škandinávii, kde týmto spôsobom príde na svet každé piate dieťa. U nás je to len každé sté dieťa. „V Európe sme na chvoste, robíme príliš málo zákrokov. V Dánsku sa rodí po umelom oplodnení 7 až 8 percent detí, v Česku päť percent, u nás to je iba 0,2 percenta,“ povedal pre Žurnál docent Jozef Války, vedúci lekár kliniky asistovanej reprodukcie Iscare.

„V Európe sme na chvoste, robíme príliš málo zákrokov. V Dánsku sa rodí po umelom oplodnení 7 až 8 percent detí, v Česku päť percent, u nás to je iba 0,2 percenta.“

doc.Jozef Války, vedúci lekár kliniky asistovanej reprodukcie Iscare

Všade sa za dieťa zo skúmanky platí a nikde to nie je lacné. Všade sa diskutuje o tom, do akej miery by tento úkon mali hradiť poisťovne. Na Slovensku zaplatia párom do 39 rokov v prípade istej skupiny diagnózy neplodnosti tri pokusy.

V porovnaní so zahraničím je to stále lacné. Podľa Válkyho stojí v USA základný úkon umelého oplodnenia 15-tisíc dolárov, na Slovensku dvetisíc dolárov, ale aj tak túto možnosť u nás využíva iba 10 percent párov s poruchami plodnosti.

Špecifikom Slovenska je, že poisťovne nehradia operácie mužov. V niektorých prípadoch sa u mužov dá spermia získať chirurgicky, táto operácia však stojí v priemere 30-tisíc korún. „Pacient si často radšej zvolí lacnejšiu možnosť. Požiada o darcovské spermie, za ktoré zaplatí 1500 korún," tvrdí Války.

Metóda pre staršie páry

Ženy rodia v neskoršom veku ako pred päťdesiatimi rokmi. Na klinike asistovanej reprodukcie prichádzajú podľa Válkyho páry s priemerným vekom 32 až 33 rokov. Výnimkou nie sú ani páry po štyridsiatke. Ženám po 45. roku života sa však už umelé oplodnenie neodporúča.

V niektorých západných krajinách sa veková hranica posúva čoraz vyššie, priemerný vek párov, ktoré v Kanade plodia deti zo skúmanky, je nad 40. Taliansky gynekológ Severino Antimori je ochotný pomôcť aj žene po šesťdesiatke.

„Demografická krivka by sa mohla upraviť tým, že si ľudia uvedomia, že v tridsaťpäťke je už neskoro začať plánovať rodinu."

Denisa Priadková z občianskeho združenia Bocian

„Demografická krivka by sa mohla upraviť tým, že si ľudia uvedomia, že v tridsaťpäťke je už neskoro začať plánovať rodinu," myslí si Denisa Priadková z občianskeho združenia Bocian.

Obchod s oplodnením

Vo vyspelých krajinách je umelé oplodnenie jedno z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich odvetví a stáva sa z neho obchod. Páry, ktoré chcú najprv robiť kariéru, si dávajú pred tridsiatkou zmraziť vajíčka alebo spermie. Za skladovanie vlastných vajíčok a spermí sa platí, ale u nás

túto možnosť využívajú ľudia zatiaľ len ojedinele, podľa Válkyho ich nie sú ani desiatky.

V zahraničí neplodné páry hľadajú darcov vajíčka aj prostredníctvom agentúr, ktorých internetové stránky s fotografiami darkýň pripomínajú zoznamky. Za vajíčko atraktívnej, vysoko vzdelanej osoby je v USA niektorý pár ochotný zaplatiť aj 20-tisíc dolárov. U nás sa z darovaných vajíčok rodí veľmi málo detí, nie sú darkyne, pretože slovenský zákon nedovoľuje za darované vajíčko zaplatiť.

„Naši nepriatelia z KDH si presadili oklieštenú verziu európskej legislatívy. Neumožňuje zaplatiť za nepríjemnosti, ktoré ženy pri darovaní vajíčka podstúpia,“ hovorí Války.

„Zákon, ktorý máme, prakticky zničil darcovstvo vajíčok. V tejto chvíli u nás nemáme žiadne zmrazené vajíčka a potreboval by som ich asi 120. Toľko máme žien v poradovníku.“

doc. Jozef Války

„Zákon, ktorý máme, prakticky zničil darcovstvo vajíčok. V tejto chvíli u nás nemáme žiadne zmrazené vajíčka a potreboval by som ich asi 120. Toľko máme žien v poradovníku.“

Podľa Priadkovej však obchod s vajíčkami funguje aj na Slovensku, vajíčka slovenských darkýň putujú vraj hlavne do Rakúska, kde je ich cena 3-tisíc dolárov.

Čo na to cirkev

Podľa katolíckej cirkvi pohlavný akt obsahuje spájajúci a plodivý aspekt, ktoré nemožno oddeliť. Technika, ktorá nahrádza manželský akt, je morálne neprijateľná. Výhrady má aj voči masturbácii ako spôsobu získavania spermií.

Najväčším problémom je však to, že sa pri umelom oplodnení splodí viacero embryí - a podľa cirkvi sa život začína počatím. Tieto embryá majú rovnaký nárok na život ako tie, ktoré boli implantované v tele matky. Katolícka cirkev odporúča jedinú liečbu neplodnosti - adopciu.

Niektoré protestantské cirkvi uznávajú metódu, pri ktorej sa oplodní jediné vajíčko v tele matky.

http://www.izurnal.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=1315&Itemid=89